

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра історії та політичної теорії

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.о. завідувача кафедри

Зенкін М.В.
« 29 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальні та когнітивні основи політичних досліджень»

Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
.....	
Спеціальність	052 «Політологія»
.....	
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітня програма	«Політологія»
.....	
Статус	вибіркова
.....	
Загальний обсяг	
.....	
Форма підсумкового контролю	
.....	
Термін викладання	
.....	
Мова викладання	українська
.....	

Викладачі: доц. Осін В.В..

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальні та когнітивні основи політичних досліджень» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Політологія» спеціальності 052 Політологія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. історії та політичної теорії. – Д.: НТУ «ДП», 2025. – 18 с.

Розробники:

- Осін Вадим Володимирович – доцент, кандидат політичних наук, доцент кафедри історії та політичної теорії.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 052 Політологія (протокол № 7 від 28.08.2025).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ . Error! Bookmark not defined.	
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	Error! Bookmark not defined.
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури.....	8
6.3 Критерії.....	11
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	16
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	16

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Політологія» спеціальності 052 Політологія здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни B1 «Соціальні та когнітивні основи політичних досліджень» віднесено такий результат навчання

РН10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах
РН15	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу
РН16	Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань

Метою дисципліни «Соціальні та когнітивні основи політичних досліджень» є сформувати у студентів розуміння того, яким чином соціальні позиції, групові ідентичності, політичні уподобання, ідеологія, культура, гендер, емоції та когнітивні евристики впливають на політологів як дослідників, на їхню здатність бачити, описувати та інтерпретувати політичну реальність.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
ПР01	ПР01.1- B1	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах
	ПР01.2- B1	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу
	ПР01.3- B1	Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф 2. Категорії політичної науки	Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично- дослідницький апарат сучасної політичної науки; вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки
Ф 5. Політичні системи	Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності
Ф16 Політичний аналіз	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
	використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу ґрунтуються на знаннях, отриманих з попередньо вивчених дисциплін у закладах середньої освіти.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Розподіл за формами навчання, години							
	денна			вечірня		заочна		
	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	30	30	-	-	-	-	-
практичні	60	30	30	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	60	60	-	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	1. Рефлексивність у політичній науці 1.1 Поняття рефлексивного дослідника. 1.2. Критика «об'єктивності без суб'єкта». 1.3 Соціальне позиціонування дослідника.	10
ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	2. Соціальні ролі та позиції політолога 2.1 Класові, культурні, гендерні та професійні ролі. 2.2 Як соціальне походження формує політичні інтерпретації. 2.3 Доступ до політичних акторів і поля дослідження.	10

ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	3. Політичні ідентичності дослідника 3.1 Етнічна, національна, релігійна ідентичність. 3.2 Громадянська приналежність і патріотизм як фактор дослідження. 3.3 Перформативність ідентичностей у дослідницькому полі.	10
ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	4. Ідеологічні впливи на дослідницький процес 4.1 Ідеологічний фрейм політичного науковця. 4.2 Роль лібералізму, консерватизму, марксизму тощо в академічній оптиці. 4.3 Академічні поляризації й «ідеологічні еко-камери».	10
ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	5. Гендер як дослідницька перспектива 5.1 Феміністські критики традиційної політології. 5.2 Гендерні упередження в доборі тем і методів. 5.3 «Невидиме» у політиці: приватне й емоційне.	10
ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	6. Когнітивні евристики в роботі дослідника 6.1 Евристики доступності, підтвердження, узгодження, репрезентативності. 6.2 Аналітичні пастки політичної науки. 6.3 Чому навіть експерти помиляються?	10
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	1. Емоції та політична аналітика 1.1 Емоційні стани дослідника і політичні висновки. 1.2 Страх, гнів, бажання справедливості як фактор теоретизації. 1.3 Емоційний інтелект у	15

	професії політолога.	
ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	2. Медіа, інформаційні середовища та фреймінг дослідника 2.1 Як медіа надають «шаблони» для інтерпретацій. 2.2 Алгоритмічні бульбашки та академічна ізоляція. 2.3 Стратегія критичного інформаційного споживання для політичного науковця.	15
ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	3. Етичні виклики та політичні впливи на дослідника 3.1 Тиск з боку політичних акторів, грантодавців, університетів. 3.2 Етичні принципи неупередженого дослідження. 3.3 Межі допустимого впливу особистих переконань.	15
ПР01.1-Ф12 ПР01.2-Ф12 ПР01.3-Ф12	4. Практична рефлексія дослідницького процесу 4.1 Мій шлях у політичну науку: аналіз соціального та культурного бекграунду студентів. 4.2 Ідеологія дослідника: виявлення власних ідеологічних фреймів. 4.3 Гендер, клас, етнос: як ідентичності формують горизонти бачення політики. 4.4 Когнітивні евристики: практикум з виявлення упереджень на реальних текстах політологів. 4.5 Емоції та аналітика: аналіз емпіричних прикладів емоційно забарвлених досліджень. 4.6 Фреймінг дослідницької проблеми: як формулювання питання вже визначає відповідь. 4.7 Рефлексивний звіт: презентація власної	15

	рефлексивної позиції у міні-дослідженні.	
	Разом	120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Оцінювання академічних досягнень студентів здійснюється під час поточного та семестрового контролю знань студентів.

Поточний контроль здійснюється з метою оцінювання якості роботи студента протягом семестру або логічно завершеної частини дисципліни (змістового модуля) під час проведення лекційних, практичних, лабораторних, семінарських занять, а також для перевірки якості самостійної роботи студентів (останнє може проводитися викладачем під час індивідуально-консультативної роботи зі студентом). Підсумкова оцінка поточного контролю заноситься викладачем до «Журналу обліку семінарських, практичних занять, лабораторних робіт» та до «Відомості підсумкового поточного контролю» за 100-бальною системою оцінювання. «Відомість підсумкового поточного контролю» заповнюється з дисциплін, за якими формою семестрового контролю регламентовано екзамен, та подається до відповідного деканату на останньому тижні теоретичного навчання.

Форма проведення поточного контролю визначається навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни.

Семестровий контроль проводиться як підсумковий контрольний захід і є обов'язковим для всіх студентів. Семестровий контроль здійснюється з метою оцінки результатів навчання студента на окремому завершеному етапі. Відповідно до навчального плану, семестровий контроль проводиться у формі екзамену, диференційованого заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Як правило, екзамен проводиться в усній, тестовій, письмовій або комбінованій формі. Дисципліна з формою контролю у вигляді диференційованого заліку або заліку завершується підсумковою семестровою контрольною роботою чи підсумковим семестровим тестом (простим, комбінованим, перехресним, розширеним тощо) або виставляється за накопиченими балами (Підсумковою оцінкою поточного контролю). Результати семестрового контролю фіксуються за 100-бальною системою окремою графою в «Журналу обліку семінарських, практичних занять, лабораторних робіт» з позначкою ск (семестровий контроль) на сторінці, що відведена для конкретної дисципліни.

Остаточною оцінкою з дисципліни за семестр, яка вноситься до «Відомості обліку успішності», є підсумкова оцінка семестрового контролю, що розраховується як середньоарифметична балів семестрового контролю та балів підсумкової оцінки поточного контролю.

Підсумкова оцінка семестрового контролю з навчальної дисципліни за семестр вноситься до:

- «Відомості обліку успішності» викладачем;
- залікової книжки студента викладачем (у разі, якщо оцінка позитивна);
- навчальної картки студента співробітником відповідного деканату.

З дисципліни, яка вивчається впродовж двох і більше семестрів, семестровий контроль здійснюється кожного семестру у формі, передбаченій навчальним планом. У зведену відомість та в додаток до диплома, як правило, заноситься остання за терміном виставлення підсумкова оцінка семестрового контролю. Якщо дисципліна викладається два й більше семестри, у зведену відомість та в додаток до диплома заноситься підсумкова оцінка семестрового контролю за останній семестр, в якому викладалась дисципліна (якщо передбачено форму контролю у зазначеному семестрі у вигляді екзамену). Якщо дисципліна викладається два й більше семестри, а формами семестрового контролю в усіх семестрах є екзамен, то у зведену відомість та в додаток до диплома заноситься середньозважена оцінка, розрахована за 100-бальною системою, з округленням її до цілого значення.

Підсумкова оцінка семестрового контролю комплексної дисципліни з формою семестрового контролю у вигляді диференційованого заліку, викладання змістових модулів, якої здійснюється різними науково-педагогічними працівниками, розраховується як середньоарифметична (середньозважена) балів, розрахована за 100-бальною системою, підсумкових оцінок поточного контролю за кожним із змістових модулів з округленням її до цілого значення.

У разі якщо середньоарифметична (середньозважена) кількість балів перевищує мінімальну межу позитивної оцінки (зараховано), а підсумкова оцінка поточного контролю одного зі змістових модулів менше мінімальної межі позитивної оцінки, то виставляється підсумкова оцінка семестрового контролю комплексної дисципліни за

семестр у кількості балів, яка відповідає оцінці «не зараховано з можливістю повторного складання».

Підсумкова оцінка поточного контролю комплексної дисципліни з формою контролю у вигляді екзамену, викладання змістових модулів, якої здійснюється різними науково-педагогічними працівниками, розраховується як середньоарифметична (середньозважена) балів підсумкових оцінок поточного контролю за кожним із змістових модулів з округленням її до цілого значення.

Повторне складання екзаменів (заліків) допускається не більше двох разів із кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється директором інституту (деканом факультету) за погодженням із завідувачем кафедри. Повторне та комісійне складання екзамену регламентується графіками, які затверджуються відповідним деканом факультету. До складу комісії входять: декан факультету (голова комісії), на якому навчається студент; завідувач кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна; викладач, який проводив лекційні заняття з дисципліни. У разі відсутності викладача за поважних причин (хвороби, відрадження, відпустки тощо) декан, за погодженням завідувачем кафедри, призначає іншого викладача з відповідною кваліфікацією.

Зразок завдань для поточного контролю

Контрольна робота з дисципліни «Соціальні та когнітивні основи політичних досліджень» проводиться у тестовій формі за допомогою комп'ютера. Студент отримує 30 питань до кожного з яких пропонуються 4 варіанти відповіді з яких він має обрати один вірний.

Зразок тестового завдання:

Який когнітивний механізм описує тенденцію людини несвідомо шукати, інтерпретувати та запам'ятовувати політичну інформацію таким чином, що вона підтверджує її існуючі переконання та політичну ідентичність, навіть якщо існують суперечливі докази?

1. Ефект прив'язки (Anchoring Effect)
2. Мотивоване міркування (Motivated Reasoning)
3. Евристика доступності (Availability Heuristic)
4. Теорія обміну (Exchange Theory)

Оцінювання поточного контролю з дисципліни «Соціальні та когнітивні основи політичних досліджень»

30 питань * 2 бала = 60 балів

ВСЬОГО 60 балів

Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Крок накопичувальної шкали складає 1 бал, мінімальний бал – 0, мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 60, максимальний бал – 100.

Поточна оцінка визначається за 100-бальною шкалою за результатами змістовної модульної контрольної роботи та роботи на семінарських заняттях і дорівнює сумі оцінок за поточну контрольну роботу і оцінки за семінарські заняття.

Оцінка за поточну контрольну роботу дорівнює сумі балів отриманих за відповіді на 30 питань тесту. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали. Максимальна кількість балів за контрольну роботу – 60.

Оцінка за семінарські заняття виставляється за підсумками роботи студента на цих заняттях протягом вивчення відповідного змістового модулю. Сума оцінок за роботу на семінарських заняттях не повинна перевищувати 40 балів.

Семестрова оцінка визначається за 100-бальною шкалою як середньоарифметична поточних оцінок, отриманих за засвоєння всіх змістових модулів навчальної дисципліни і округлюється до цілого числа.

Екзаменаційна оцінка визначається за 100-бальною шкалою за результатами виконання екзаменаційних завдань і округлюється до цілого числа.

Підсумкова оцінка визначається за 100-бальною шкалою як середньоарифметична семестрової та екзаменаційної оцінок і округлюється до цілого числа.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Критеріями оцінювання можуть бути:

а) при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет ресурсів тощо);
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

б) при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння;

- акуратність оформлення письмової роботи;
- підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки, різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Критерії комплексного оцінювання повинні доводитися до студентів на початку вивчення освітнього компонента.

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні досягнень студентів.

Високий рівень. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.

Задовільний рівень. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.

Низький рівень. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Незадовільний рівень. Студент не володіє навчальним матеріалом. Кожну оцінку рівня досягнень студента викладач повинен аргументовано умотивувати

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір,	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна;	95-100

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	- лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції	
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на: 1) управління комплексними проектами, що передбачає: - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовуються лабораторне та мультимедійне обладнання кафедри історії та політичної теорії, дистанційна платформа Microsoft Teams.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гарднер Д, Тетлок Ф. Суперпрогнозування. Мистецтво та наука передбачення. – Наш Формат, 2018. – 390 с.
2. Канеман К. Мислення швидко й повільно. – К.: Наш формат, 2020. – 480с.
3. Осін В. Гендерні аспекти навчання студентів та студенток політологічних спільнот України і Молдови. Політичне життя. 2021, №3, С.54-61.
4. Осін В. Еволюція неопатрімоніальної науки в Україні. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки. 2025, №10, С.16-23.
5. Осін В. Економічні, соціальні та етнічні цінності студентів та студенток політологічних спільнот України і Молдови. Політичне життя. 2021, №4, С.47-57.
6. Осін В. Політика знання політологічних спільнот: «класичні» тексти у Харкові, Сімферополі, Львові та Кишиневі. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки. 2021, №6, С.32-41.
7. Осін В. Споживання наукових ступенів в українській політології. Політичне життя. 2025, №1. С.104-113.
8. Осін В. Студент(к)и-політологи України і Молдови: політико-ідеологічні самоідентифікації. Політичне життя. 2021, №2, С.74-83.
9. Фуко М. Воля до знання. – К.: Клубук, 2025. – 200с.
10. Фуко М. Наглядати й карати. Народження в'язниці. – К.: Клубук, 2025. – 482с.
11. Фуко Мішель. Археологія знання. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 326 с.
12. Boncourt, Thibaud, Isabelle Engeli, and Diego Garzia, eds. 2020. Political Science in Europe: Achievements, Challenges, Prospects. London: Rowman & Littlefield.
13. Easton, David, John G. Gunnell, and Michael Stein, eds. 1995. Regime and Discipline: Democracy and the Development of Political Science. Ann Arbor: University of Michigan Press.
14. Eissfeldt, Rainer, and Leslie A. Pal, eds. 2010. Political Science in Central-East Europe: Diversity and Convergence, 1st ed. Opladen & Farmington Hills, MI: Verlag Barbara Budrich.
15. Iłonszki, Gabriella, and Christophe Roux, eds. 2022. Opportunities and Challenges for New and Peripheral Political Science Communities. Cham: Springer International Publishing.
16. Osin V. From Neopatrimonial Science to Consumption of Academic Degrees: The Case of Political Science in Ukraine, Human Affairs, vol. 35, no. 2, 2025, pp. 192-216.

17. Ravecca, Paulo. 2019. Politics of Political Science: Re-writing Latin American Experiences. New York: Routledge.

Література (додаткова)

1. Бурдье П. Практичний глузд. – Київ: Український центр духовної культури, 2003. – 503с.
2. Бурдье П., Вакан Л. Рефлексивна соціологія. – К.: Медуза, 2015. – 82с.
3. Вулф Л. Винайдення Східної Європи: Мапа цивілізації у свідомості епохи Просвітництва. Серія: Критичні студії. – К.: Критика, 2009. – 592 с.
4. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми. Есеї. – К.: Грані-Т, 2012. – 548 с. – (De profundis).
5. Дюркгайм Е. Первісні форми релігійного життя: тотемна система в Австралії. – К.: Юніверс, 2002. – 424с.
6. Коннеллі Дж. Поневолений університет. Советизація вищої освіти у Східній Німеччині, Чехії та Польщі, 1945-1956. – Харків: ФО-П Рибалка Д.Л., 2011. – 540, [2] с.
7. Павлишин М. Канон та іконостас. – Київ: Час, 1997. – 447 с.
8. Саїд Е. В. Орієнталізм. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 511 с.
9. Саїд Е. Гуманізм і демократична критика. – К.: Медуза, 2014. – 144 с
10. Саїд Е. Культура й імперіалізм. – К.: Критика, 2007. – 608 с.
11. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів: Літопис, 1996. – 633 с.
12. Співак Г. Ч. В інших світах. – К.: Видавництво Жупанського, 2006. – 480с.
13. Фрейре . Педагогіка пригноблених. – К.: ЮНІВЕРС, 2003. – 168с.
14. Фуко Мішель. Історія сексуальності: У 3-х т. Т. 3: Плекання себе. – Х.: ОКО, 2000. – 264 с.
15. Фуко Мішель. Історія сексуальності: У 3-х т. Т. 1: Жага пізнання. – Х.: ОКО, 1997. – 235 с.
16. Фуко Мішель. Історія сексуальності: У 3-х т. Т. 2: Інструмент насолоди. –Х.: ОКО, 1999. – 288 с.
17. U.S. National Science Foundation (NSF) – SBE: <https://www.nsf.gov/sbe>
18. International Society of Political Psychology (ISPP): <https://ispp.org/>
19. American Political Science Association (APSA): <https://www.apsanet.org/>
20. Pew Research Center: <https://www.pewresearch.org/>
21. Brookings Institution: <https://www.brookings.edu/>
22. RAND Corporation: <https://www.rand.org/>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Політична футурологія» для бакалаврів освітньо-професійної програми
«Політологія» зі
спеціальності 052 «Політологія»

Розробники:
Вадим Володимирович Осін

В редакції авторів

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19